

„Народ“ излази скога да на по подче.

Штампарија се налази Франковој улици број 20.

Власник КРСТА Љ. МИЛИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редкција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник АРАГ. С. ГОГИЋ

У борби а слободу

У бечком парламенту и независну у свом држао је пред Божидржавном животу, од врло одлучан говор сваке друге народности. старски југословенски се уздамо у Бога и посланик Спинчић. Пре правду, у наше прам саопштењима бечком и у нашу моралну штампе, ово су главни ставови у том значајном говору:

»Сви ми желимо мир, свуда велику сензорекао је Спинчић. Је лију, не само због идеја дини услов, што ми стављамо и закључењу ми, то је да се димени принцип да народи сами собом прављају. Овај принцип треба да триумфује свуда, али, по себи не може се одлучивати о његовој примени у овом парламенту, где су сакупљени толики народи: овде би поједини народи друге могли да остане у мањини. Да би се дошло до мира, потребно је да сви народи посебнице, у својим засебним скупштинама састављеним искључиво од њихових оделитих представника, одлуче о својој судбини.

Држање према Југословенима, од почетка самога рата па све до сада, превазилази све ужасе што их је икад историја забележила. Нагде и никада владе нису радиле тако рђаво наспрам својих рођених грађана и на један тако свиреп начин, као што наша влада поступа са Хрватима, Србима и Словенцима. Компетентни аустријски кругови обележавају овај рат као рат између германијама и славима, а мађарски политичари тврде да је ово рат против Словена.

И заиста, милиони Словена принуђени су били да се боре за Немачку и за династичке циљеве. За време рата Југословени су били више него икада угњетени и оглашавани као издајници отаџбине. Међутим, они су више волели да буду квалификовани и као издајници државе од оних који су хтели да униште Југословене, него да постану издајници свога рођеног народа. За време овог рата југословенски народ је само појачао своје убеђење, да од Немачке и Мађара има да очекује само зло и да је дуалистички систем за њега злокобан. Југословенски народ мора се од њих ослободити. Ми тражимо да имамо отаџбину хрватско-српско-словеначку слободу.

ПРАВДА ЦАРА КАРЛА

Цирих. — Добија се у тисак да цар Карло окреће леђа Чесима.

Намесништво Чешке республике је друштво чешких правника, што је пре две недеље донело одлуку, да се из списка почасних чланова избрише председник општине Прага Грос Јерније примио у службеној форми Крамаржа, кад се вратио из затвора, и што је уписало у чланове др. Крамаржа, другог посланика Рајсина и директора банке Прајса, а недавно кажњеног за непријатељска дела против Аустријске државе.

Сем тога цар Карло је ових дана дао једно велико одликовање бившем комесару полиције у Прагу, Хелнеру, чије је брутално понашање изложено и оптужено у Рајхсрату чешки национални социјалиста Стрибини.

Хелнер је шта више био оптужен, да је тешко врађао Француске и Енглеске интерниране жене, и министар унутрашњих дела Тогенбург није га много бранио.

АМЕРИЧКА ВОЈСКА

Вашингтон. — Поводом једног саопштења конгресу, у погледу примене закона о обавезној војној служби, у којем се закону предвиђа подела људи на разне категорије према физичкој способности, генерал Краудер је изјавио да су сви људи потребни већ увршћени у прву категорију.

Ипак с обзиром на будуће потребе у војницима, сви људи, који су навршили 21. годину после првог позива од 5. јула мораће се придодати првој категорији, како би се редом с године у годину позивали под заставу.

Генерал Краудер мисли да ће на тај начин имати сваке године на расположењу 700.000 људи.

АМЕРИКА У РАТУ

Вашингтон. — У једном званичном саопштењу Владе Сједињених Америчких Држава каже се, да су амерички делегати, који су се вратили са конференције у Паризу, нарочито препоручили америчког владу, да пожури са одлучивањем група на европској бојишта и да употреби сва средства, како би у што краћем времену остварила свој програм грађанских трговачких дејстава. Поред тога, препоручују што тешку сарадњу са сепаратним Савезницима.

ЛИТВАНИЈА

Штокхолм. — Делегација разних литванских странаца, која се сада налази у Штокхолму, објавила је проглас, у коме су изнети главни захтеви Литванаца. Главне су тачке тога прогласа:

- 1.) Литванија тражи потпуну независност, коју ће моћи постићи тек онда, кад литванска војска заузме целу националну територију;
- 2.) Делови Пруске, у којима живи литвански народ, морају се присајединити новој држави;
- 3.) Литванска пристаништа биће слободна за све државе, које немају слободан излаз на мора, а поготово за Русију, ако то буде потребно.

ЧЕСИ И АУСТРИЈА

Цирих. — Данас ће се састати Аустријски парламент. Чеси се спремају на велику борбу а с тога се предвиђа да ће седнице парламента бити веома бурне.

Уочи дана отварања парламента одржаће се Конгрес свих садањих и бивших чешких посланика у Бечком Парламенту и саборима: Чешком, Шлеском и Моравском.

Како јављају из Прага, Конгрес ће изгласати резолуцију, којом ће позвати цело чешко словачки народ у борбу за постипуње националног јединства. Немци су запрепашћени због оваког држања Чеха и пре

те озбиљним репресалијама. Али се Чехи Словаци не бојазу на ове претње.

Цирих. — Данас почиње у Прагу конференција свих чешких посланика, са онима, који су за време рата били осуђени. На њој ће се расправљати о преговорима о миру. Чешки лист „Виденски Деник“, који се штампа у Бечу, придоје конференцији веома велику важност. Највећи чешки политички форум не представља ништа друго већ уставотворну скупштину целог чешког народа, у којој су сакупљени његови делегати, који су једини позвани да говоре у његово име. Данас прогласио Златни Праг, а коначна и дефинитивна реч изговориће се на општој конференцији мира. Прашка конференција представља прво признање принципа права народа за слободно одређивање.

ФРАНЦУЗИ РУСИМА

Париж. — Радикална и радикално социјалистичка странка у циљу је руским републиканцима ала, у којем кажу да конференција у Брест Литовски ствара забуну. Странка не може да верује да ће руски демократија могла допустити немачком милитаризму Француску која се четрдесет месеци већ бори против немачких армија, због напада на Србију.

О ДРЖАВИ

— Афоризми Ст. Матијашевића —

Према познатим теоретима, најсавршенији облик државе била би република. Али, она је као сваки идеал. — Ступајући у стварност, идеал састоји се сврга престолоа, често се самим тим порицава. Стварношћу помућен, с њом се борећи он се чења, звари, често у борби пропада лични својих безаконих и највећих украса. Стварност, погледом расуђивање и историја показују су, да у својевељу, у којој се влада непопуњена одговорност, нико и ништа не може човечанству толико користати, колико један мудар и честит владар.

Али, речење су државе са непопуњеном одговорношћу, и владар ће им бити тешко потребан, и о је у којој пропасти врлине све чења.

Владар треба га је врлине од свога народа.

Државни организам треба да је проглед, чест и провинциј, као тачки стабилности суд од најбољег и најчистијег.

Државни организам, у рукама бруталних себиљака и ли неограничене руце: то је најнепопуњенији и најлеши суд у рукама владара.

Договор је само ода користи, ако води решењу.

Француска је са устичењем поздравила руску револуцију, јер је веровала да ће ова сломиће војничку моћ дају насилника, берлинског и бечког.

Француска пољже своју веру у велику руску републиканца, који су остали верни принципима дају народа угњетених у страшној борби за одбрану права.

ИЗЈАВА Г. ТАРДИЈЕ

Њујорк. — Главни француски комесар у Сједињеним Државама Г. Тардије стигао је у Њујорк и изјавио да је Савезничка Конференција у Паризу извршила велики и сјајан посао.

»Али ма колико да је извршени рад важан, опет је то мало, према ономе што још има да се уради.

Улази се у најтежи период рата. Вероватно је да ће непријатељ предузети на западном фронту нову офанзиву, али то ће бити нови Верден, јер је морално и материјално стање код Француза сјајно.

Америка и Француска спремне су на велике и економске жртве, које треба поднети и ако рат буде трајао још дugo.

Ипак за ових шест месеци решиће се о свршетку рата.»

Безвредна и брзо делане приосваривању опробаних идеја, јесте извор што оидија за земљаште разних интерса у држави, без тога би ово земљаште прекопцело.

При доношењу закона не обаврети се на права сваког појединца, то је што и себи шукку без накнаде.

Права држава пре ће да признаје цела, но што ће дозволити, да се и једном члану њеном учена неправда — ма тај био и најмањи.

Појединац је подложен кривини, — али, он је то само да у крилу њеном наје заштате. Не наје ли ј, он ће се прва после одвојати, паравно сват на свој начин. Тада ће он вежати са као црлина. О теорити праведности, наћи ћете ва та примера, — промотрите поље своје свести, видеће те да имам право.

Али да оваких се случајева рђају оне већке трагедије или ситне, али дуготрајне тркинице, у којима једна м ра пропасти држава личност.

Ну — лаж је, ако држава мисли, да се прспашћу појединег увек спасава цела. Јер

је појединац глдевдуа, свест у малом, — а не икад вапрсту, који опет може израсти; нити треба држави да буде она јантерца, која напушта свој реп да себе спасе, — та он ће опет израсти!

Али с друге стране појединац треба да има на уму, да у безбедној амбациозности мало има користи, и да је врло неблаготворно стварати због ње неприлике држави. Што веће знање, тим мање слободе!

Слобода у држави данас се тако разумева, да треба бити што богатији и угледнији, па да се буде што слободнији, и обратво. Ако је сино прво ташто, ово је друго сасвим лудо.

На овај погрешни начин се из идеје државе изводе погрешне идеје плебства и плебса, свилних и нејакних. Још се погрешнаје одређује однос грађану вих. — Човек што би живео ван друштва, не би могао бити ни пролетер ни аристократ.

У свом извођењу има само то ико истине, да човек без друштва не може, нити би било добро да постоји, — а пошто из овог извода немаловисно мисао држава као предмет жудње за што уређењем и што срећнијим животом, то ће увек бити диференцирања, аристократије и пролетерства, према степену потлажене или промашене тежње. С тога се ове две крајности боре међу собом, ма да не и ту да постоје једна без друге; шта више, оне се, — у садашњини и у прошлости, — баш траж: да једна другу протутају, — аристократија сиротињу, да јој ова не смета, да се њоме користе, те да она буде јача, до непобедакости — сиротиња аристократију, да би се, стимајући јој средства мгла ставити на њено место. То је дубока претиворечност човечјег друштва, основана на погрешном схватању друштвеног диференцирања. — То можда нису увек ни тежње, али су још нешто горе: факта.

И ту је тај тренутак, када наступа благотворна улога државне управе.

Урок је оног изгона не толико у борби за опстанак, колико у саководство. То ствара ону ужасну одржаност од угњетавља код сиротине; и онај свирепи страх од материјалне пропасти пуне брига у богатима. У првој има много од зајави, а у другом од лаковерности (а код обеју, рзуме се, врло много себичности), па кад преденост ове прве почне да рачуна на необадривост или добротност све друге, — до кој се селена зрева не једнапут когазило, — онда ће се рађати она мани и већа друштвени оргни, који често обарају и државу, и у којима

су обично обе стране губиле. До сад је нестало неколико аристократа, па ипак није нестало пролетерства; нити ће аристократија икад моћи да докопају својину.

И ту је тај тренутак, када наступа благотворна улога демократског либерализма.

Аристократија и пролетерство, кад се о њима говори, обично се стављају овим редом, ма да би требало обратити, јер је сва друго по логичном реду старије.

Аристократија и пролетерство јесу две вечне особине главне класе друштва у држави, као што се из горе наведених погледа, мислим, видело. Вече су зато, што су тесно скочане: с једне стране с прородом човеком са његовим еволуционалним кретањем, са напретком, а с друге стране са идејом друштва и његовим најсопственијим изразом, државом; њих ће дакле бити увек.

А биде их још и зато, што су узajимне (реципрочне). Није сумњиво још да зависе од друге. Свуда аристократија одређује својину (овде ваља мислити нарочито на законодавну својину) и обратно. Зато ће их увек и бити док буде друштво. Зато ће оне, ако их коју од њих угњетавља, појављивати другде, можда у другом облику. То зависи само од тога, како их схватамо.

Ако податимо заврсу њих историјском прошлости великих друштвених облика, извамо како аристократија свештенова и судства обара аристократија витештва, огулавају је и племство по речењу, а ову опет поткопава или асимилираје аристократија капитала, и како се после оне постепено учвршћује одлава зава и вредноће, кључа путем ка што већим ултредом талената, који се и даље теже све више утврђује. После олов и ни ће можда одлика: аристократија, па тежња, и т. д.

И ту се стави питање, нису ли све оне по апсолутној вредности и по прву једнаке?...

Дрво аристократија речења није оправдана — као што и није — онда није ни аристократија капитала да наших дана. А аристократија свештенова, витештва, талената, знања, карак ера тежња итд. такође. Зар у оне не зависе све од олукајности, од самозводе околности, од среће? — као што већ ми то у обичном животу разумемо. — Зашто је он богатаји од мене? пата сармак; зашто је срећнији? пата невештији; а зашто је онај дероватији? — пата овај, који није доста паметан да нађе срећу своју у себи самом и који је сиромаш у срцу.

(Свршаће се)

БОЖИЋ У НЕМАЧКОЈ

Цирих. — Дописник Манхајмер Цајтунгас телеграфише из Берлина: Тужно празници. Нема колача, нема меса, нема осветљења, нема угља, ничега да овесели Божић и Нову

Годину. То је право и јасно признање потпуног немања намирница. То се већ може јавно рећи, јер је погрешно мислити да се наш положај може сакрити код наших непријатеља. Дошли смо дотле, да је колико толико доволна храна постала луксуз за мањину.

НЕМЦИ И КОЛОНИЈЕ

Париз. — Немци су нарочито нагласили, за време преговора у Брест-Литовску, да су им урођеници из њихових колонија остали верни до смрти. Кад су дали ту изјаву, сигурно се нису сетили оних података, које су исти њихови земљани извели о немачким зверствима, извршенима у Африци пре десетак година.

Државни секретар за колоније, Дербуриг, јавно је при-

знао у Рајхстагу, да су уроченици у Африци били сиромашни и тежи умишљивци.

Тадашњи посланик Коши изјавио је са трибуне да свирепства по колонијама значе први злочин против човечанства.

Бекел је узвикнуо: «Не можемо рачунати на црнчаке и роде, јер је против њих учињено толико страшних и необјашњивих злочина.»

«Матен» доноси статистику немачког министра за колоније, из које се види да је у Тоголанду становништво, које је 1894, износило преко 2 и по милиона спало 1911 год. на 103.000. Ово је последица немачког варварског режима. Исти лист објављује списак царских чиновника, који су били веома благо кажњени за највеће злочине почињене на колонијама, као крађе, убиства, даљења ит.д.

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Петроград. — Цело становништво, и људи и жене, у долини Дона мобилизовано је. Хиљаде активних официра ступају у редове Калединове војске. Под његовом командом има до сада преко 20 хиљада официра. Козаци су заузели Александровск без икаквог отпора.

Петроград. — Максималисти су нашле у банкама на имену Керенског 317.000 рубаља. Каже се да ће овај новац максималисти употребити за давање помоћи жртвама офанзиве од 10. јуна.

Петроград. — Народни комесари доноси у листу «Известиа» један чланак на немачком језику под насловом: «Маска је пала». Лист је намењен немачким трупама на руском фронту.

Чланак каже, да улови, који су поднети руским делегатима при једном службеном састанку, доказују, да су сва немачка и аустријска обећања о једном демократском миру прости лажи.

Петроград. — Председник руске делегације у преговорима за мир послао је депешу делегатима централних сила:

«Републиканска влада сматра да се преговори за мир бездечно морају водити на неутралној земљишту, предлаже за то Штотхолм и чека одговор. Што се тиче предлога централних сила од 12. децембра и погледу проих двеју тачака, републиканска влада и Совјети у согласности са јавним мишљењем држе, да је овај предлог противан принципу слободе трода, да одлучију о својој судбини.»

Руска штампа једнодушно се држа против тежња Немачке на Пољску и на балтичке провинције.

Петроград. — У руско-немачкој комисији,

која се бави питањем о погрвци стања заробљеника, дошло је до озбиљних несугласица.

Руси су предложили да се створи посебна комисија, која да уређује питање о пољским радницима, депортираним у Немачкој. Немачки су им делегати одговорили, да се не могу упустити у дискусију о овом питању, јер за то немају никаквих инструкција. Руси су на то изјавили, да одуштају од сваког даљег преговарања све дотле, док се не реши ово питање.

У питању о размени ратних заробљеника, руски делегати су изјавили, да се размена не може извршити пре коначног закључења мира.

Петроград. — Генерал Каледин је носио листе за изборе за Уставотворну Скупштину у области Дона.

Цирих. — «Словенски Нарок» доноси, да није за никога тајна да су садашње вође руских болшевика биле у тесним везама са аустријским социјалистима, и да су у Аустрији држали више тајних саставака. У почетку сврхскла рата Троцки се затекао у Бечу. Кад је побгао из Сибира, склопио се у Аустрију. Ту је неко време радио као инжењер у једној фабрици оружја, у Чешкој, и одатле је познат као Браунштајн.

Сарађивао је у Арбајтер Цјитунг у, одакле је био истерач, чим се сазнало да га помаже аустријска влада. Децембру је живео у Семерингу као журналиста, одакле је послао листу «Кампф» у неколико чланака о Русији.

Лењин није Јеврејин, већ Татарин; и он је живео дуго у Аустрији, где га је затекао почетак рата.

Троцки је Лењин организовао су у Аустрији много тајних седница, којима су присуствовали многи руски револуционери.

Беч је некада био Елдорадо за многе руске револуцио-

нере, који су данас на челу болшевика. Познато је, да је неколико њих било у најтежим везама са аустријском владом. Многа болшевика, међу којима Троцки, Лењин, Аксељрад била су неко време и у Прагу. Значајно је, да су они били у сталним везама са оном чешком социјалистичком фракцијом, која је гођа посланик Сејерал, личног покорна Бечу.

1. Јула 1917 год. «Прага Ладу» публиковао је један чланак, у коме се говорело о великом Конгресу болшевика у Прагу, коме је присуствовао и Лењин. Конгрес се одржао у највећој тајности.

Лојдн. — А о се може прадати вере саопштењима, рочитог дописника «Дејли Њуса» из Петрограда, који и крвије своје симпатије за болшевике, изгледа, да су преговори између њих и централних сила прекинати због претераних захтева аустро-немачких делегата.

Централне царевине, мислеће, да су довољно изоловале Русију и сматрајући је апсолутно немоћном, да да отпора, демаскирале су своју игру. Оне не само сматрају, да су се Пољска, Литванија, Курланда и остале окупирани територије одлучиле да приме формулу Уније са централним државама, него су и поводом изјаве Украјине, да не пријатеље преговоре о миру, узеле то за изговор, како би тражиле да и даље остану њихове поседе у Рати и Либави и на другим стратегијским тачкама.

Руски делегати према упутствима добијеним из Петрограда заузели су одлучно држање изјавивши да је немогуће, да становништво оних територија одлучи о својој будућој судбини, докле и послидња немачки војник не буде напустио те територије.

Затим су врлоично тражили од Немца да им кажу, које су њихове реалне намере. Можда су одлучили да заузму Петроград, да хране три милиона изгладнелих становника и да разоружају револуционарну земљу, у којој сваки радник носи пушку.

Сем тога питали су, шта Немци намеравају, да објаве својој демократији, која је пре два месеца протествовала против предлога о анексији Пољске и Литваније и додали су још, да су изненађени што пруски јунаци имају толико смелости.

Од своје стране Немци су тражили, да им се да времена да испитају нову ситуацију, захтевајућа у исто време, да овај део преговора остне тајна.

Руси нису ни то пристали и напустили су Брест-Литовск. Међутим болшевизи почину да масле о потреби запечаћење фронта те су у том циљу упитали на фронту а таи број трупа црвене гарде и предузели дефанзивне мере.

САОПШТЕЊА

Пешта, апетан Милан Илди, из Непла, да се јави Милану Митићу, болничарска чета пошта 608.

Бравислав Бурђевић из Београда има карлу од мајке и сестре Нате код Ђорђа Секулића В. П. Бр. 999 1.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Велика активност обављена је на неким тачкама фронта у Шампани и на јој обали Мезе, нарочито обл с и северно од Лувана, где су француске батерије хватале под ватру немачке груписања.

НЕМАЧКА ПЕШАДАЈСКЕ АКЦИЈЕ

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Одбили смо три пада јужно од Ланса. Активност непријатељске артилерије југозападно од Камбреа и у близини Ланса и Медине.

Доцније. — Јутрос рачно непријатељ је извршио један препад на

наше положаје јужно од Армантјера. Непријатељска артилерија била је данас активна на сектору Сен Жилијен и југоисточно од Аржикура.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На целом фронту артилеријска активност с прекидима и средња активност извијачких одељења. Источно од Капозиле и северно од Кастелаце наше патроле су натерале у бегство посаду са мањих непријатељских положаја, разориле утврђења и заплениле материјала.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — «Тајмс» добија из Одесе: Руска комисија, која је овлашћена да преговара са поморском комисијом централних сила, добила је инструкције да ништа не попусти у питању о неутралисању Дарданела.

БЕРН. — Из Беча извљају «Рајхспосту» у Берлину: Аустријска дипломатија је изјавила да ће Савезници ускоро добити одговор на последње говоре Лојда Џорџа и Вилсона. То ће бити велики немачки напад на француском фронту.

ПЕТРОГРАД. — Цела руска штампа сдлучно напада Немачку због њених намера да загосподари пољским и балтичким провинцијама.

ЛОНДОН. — Репресалије, које су предузели Савезници против немачких војника, инале су веома велики успех. — Сад је јасно немачком народу каквој је опасности изложен услед варварског вјећа рата с његове стране. Ово је једини zgodан начин, да се немачки народ освести и увиди погрешу у својим управљача. Сваки напад савезничких снага рила имаће велику поуну вредност у свом смислу. По slim варошима Немачке, које су наложене нападима, владао је велики страх и узбуђење.

ЛОНДОН. — Један немачки сумрен нашо је безуспешно две трговачке лађе, које су одмах овориле ватру из својих топова. Сумарен је погубен и нестало је. Држи се, да је потонуо.

ВАШИНГТОН. — У Гватемали број жртава од потреса износи преко 2500 лица.

ВАШИНГТОН. — Јапа се за нове потребе у Гватемали. Изгледа, да опет има много жртава и велике штете.

ВАШИНГТОН. — Хурен, председник Бродарског Друштва тражио је од Конгреса 2 милиона долара за куповину и грађење бродарница.

ЊУЈОРК. — Адмирал Брендли Фиш изјавио је да је америчка marina израдила план да се немачка флота уништи ваздушним нападима. Амерички

контра-адмирал види у том плану начин да добије победа са најмање жртава.

БЕРН. — Јављају из Берлина да су делгати понова наставили рад 29 децембра после подне. Решено је да се образује одбор за питања политичка и територијална, како су Руси предложили 14 децембра.

ПЕТРОГРАД. — Изашла је прва свеска «Црвене Книгек», коју је Троцки обећао да ће објавити.

ЛОНДОН. — «Дејли Телеграф» пише, да је неистинита вест, коју је донео листу «Дејли Кроуикл», да ће Енглеска признати максималистичку владу и одобрити долазак Латвинова за посланика у Лондон.

ЦИРИХ. — У Цризи Килман-Лудендорф, Кајзер је био више неодређен него раније. На захтев Бетман-Холвега он је уклонио Тирлица у марту 1916. Килман је понудио мир Енглеској и морао је бедно да демантује ту повуду по наредби Лудендорфвој.

Килманов положај је јако уздрман. Помишља се на општу промену кабинета, и на долазак Бетман-Холвега за канцелара.

ЖЕНЕВА. — Јављају из Цариграда да је у Турској основана нова странка под именом «Странка Слободе и Марс». Председник странке је Митл беј.

ЛОНДОН. — Парламенат је дао право гласа за шест милиона жена.

БАЗЕЛ. — Исто као и немачка почела је и аустријска штампа пише о Русима безобразним и насртљивим тоном «Најес Винер Тагеблат» пише: «Руси сад знају да блефови не пале код нас. Болшевици имају сад да одговоре што тако отворено, како су то учиниле Централне Силе.